

зручних податкових систем – 177 із 178 можливих; ступеня економічної свободи – 125 місце із 157 країн; економічної інтегрованості – 42 місце з 72 країн; підприємницької привабливості – 70 місце з 82 країн [4].

Наведені показники переконують про необхідність прискорення активізації інвестиційної діяльності в аграрній сфері, що сприятиме збільшенню обсягів сільськогосподарського виробництва, підвищенню прибутковості аграрних підприємств, розширеному відтворенню і на цій основі створенню додаткових робочих місць на селі та поліпшенню його розвитку.

Висновки з даного дослідження. Таким чином, активізація інвестиційної діяльності підприємств агропромислового виробництва має здійснюватися шляхом: мобілізації власних джерел фінансування; створення сприятливих умов для залучення іноземного капіталу; розширення масштабів довгострокового кредитування; посилення державної інвестиційної підтримки та формування якісно нової аграрної політики, яка має насамперед регулювати законодавчі, податкові, митні та інші питання діяльності у агропромисловому виробництві.

Література

1. Гришова І.Ю. Вартісні важелі фінансового забезпечення переробних підприємств АПК / І.Ю. Гришова // Економіка АПК. – 2011. – № 5. – С. 102-106.
2. Державна служба статистики України. Статистичний щорічник України за 2010 рік. За редакцією О.Г. Осауленка. – К. : Тов «Август трейд», 2011. – 560 с.
3. Дудар Т.Г. Проблеми формування та розвитку вертикально інтегрованих структур у сільському господарстві / Т.Г. Дудар // Вісник ТНЕУ. – 2012. – № 1. – С.126-137.
4. Кісіль М.І. Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного виробництва та сільських територій [Електронний ресурс] / М.І. Кісіль. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Menedzhment/2009_11/kicil.html
5. Кісіль М.І. Стратегічні напрями інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства / М.І. Кісіль // Економіка АПК. – 2012. – № 9. – С. 36-39.
6. Кушнір В.І. Видатки бюджету на підтримку аграрного сектору та їх ефективність / В.І. Кушнір // Економіка АПК. – 2011. – № 5. – С. 98-102.
7. Могилова М.М. Економічні проблеми формування та відтворення основних засобів у сільському господарстві / М.М. Могилова, Г.М. Підлісецький, Я.К. Білоусько // Економіка АПК. – 2012. – № 1. – С. 58-65.
8. Непочатенко О.О. Кредитне забезпечення поточної діяльності сільськогосподарських підприємств / О.О. Непочатенко, Н.В. Бондаренко // Економіка АПК. – 2011. – № 5. – С. 91-94.

УДК 631.1

Пуцентейло П.Р.,
д.е.н., доцент,
кафедра аграрного бізнесу і обліку
Тернопільський національний економічний університет

СУТНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В УМОВАХ РИНКУ

Постановка проблеми. У процесі сільськогосподарського виробництва між суб'єктами господарювання встановлюються певні економічні відносини, що за своєю суттю є сукупністю різних елементів ринкової економіки. В умовах сьогодення сільське господарство, як і національна економіка, розвивається під дією об'єктивних законів ринку, що обумовлює розгляд організаційно-економічних чинників впливу на їхнє формування. Розкриваючи економічну сутність організаційно-економічного забезпечення, важливо зазначити, що воно виступає як конкретний прояв більш широкого і багатогранного соціально-економічного явища – економічного механізму забезпечення відтворювального процесу, який у процесі свого формування охоплює такі аспекти: налагодження економічних зв'язків; вдосконалення форм організації праці; методів управління; ефективне використання важелів товарно-грошових відносин; оптимізація використання чинників виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань теорії, методології і практики організаційно-економічного забезпечення функціонування галузі тваринництва присвячені праці

науковців: В. Я. Амбросова [5], В. І. Бойка [6], П. І. Гайдуцького [4], Ю. Я. Лузана [8; 13], М. Й. Маліка [9], В. Я. Месель-Веселяка [4], М. К. Пархомця [10], П. Т. Саблука [4; 13], О. В. Скидана [11], А. М. Стельмашука [12] та ін. Проте у теоретичному та методологічному аспектах залишаються недостатньо вивченими означені проблеми.

Постановка завдання. Метою статті є розгляд і вивчення ефективних організаційно-економічних чинників розвитку галузі тваринництва, що є важливим методологічним завданням і результатом наукового узагальнення виробничо-господарської практики. Вони є важливою складовою сучасної аграрної економічної науки, що дає змогу вивчати виробничо-господарські відносини у взаємозв'язку з наявними ресурсами, потенціалом і новітніми технологіями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічний механізм забезпечення відтворювального процесу є найбільш складною ланкою в системі управління на макроекономічному рівні. Він дає можливість координувати соціально-економічні явища в міжгалузевій, галузевій і мікрорівневій площині їхнього розвитку. У зв'язку з цим багатогранність форм економічного забезпечення – об'єктивна необхідність, зумовлена особливостями його формування та ефективністю функціонування відтворювального процесу на сучасному етапі розвитку.

Основний зміст економічного забезпечення – економічні відносини, пов'язані з обміном товарів і послуг, у результаті яких формується попит, пропозиція і ціна. Поняття “економічне забезпечення” складається не тільки зі сфери економічних відносин, а й охоплює особливий розділ – управління економікою, тобто управління економічними об'єктами і процесами. Найбільш яскраво таке поєднання виявляється в понятті “управління ресурсами” з їхнім перетворенням в економічний продукт, який використовується в процесі життєдіяльності суспільства.

Економічне забезпечення – це виробничо-економічна діяльність незалежно від її виду, яка характеризується універсальною ознакою, і загальною властивістю: це завжди перетворення економічних ресурсів у певний економічний продукт. Вони сприяють вирішенню проблем виявлення найбільш ефективних способів управління виробництвом і досягнення господарської рівноваги. Для ритмічно функціонуючого економічного забезпечення характерним є переважання внутрішніх взаємозв'язків складових частин системи між собою щодо чинників зовнішнього впливу. В процесі своєї дії цей механізм доволі активно впливає на інші чинники виробництва і максимально пристосовує їх для виконання своїх завдань. При цьому багато ланок цілісного економічного забезпечення переходять у новий якісний стан, і в системі виникають нові функції і нові властивості. Розкриваючи сутність поняття “економічне забезпечення”, необхідно зазначити, що воно є певною сукупністю взаємозалежних і взаємообумовлених функціональних елементів, об'єднаних єдиною метою свого функціонування і здатних до відтворення на більш якісному новому рівні за рахунок власних фінансових ресурсів.

Економічними чинниками галузі тваринництва є попит і пропозиція на вироблену продукцію, встановлення паритету цін, стабілізація і досягнення беззбиткового рівня виробництва м'яса, платоспроможний попит населення, конкурентне середовище, інвестиційне забезпечення, доступні за ціною матеріально-технічні засоби виробництва, кількість товаровиробників, спеціалізація і концентрація виробництва; рівень оплати праці.

Економічне забезпечення функціонування ринку тваринництва потрібно розглядати як відносини між його суб'єктами, що виникають у процесі руху товаропотоків від виробників до споживачів продукції. Його мета – взаємовигідне партнерство і відносно справедливий розподіл виручки від реалізації кінцевої продукції між суб'єктами ринку, що дає змогу сільськогосподарським товаровиробникам забезпечити розширене відтворення, стимулюючи підвищення якості вирощуваної продукції, зменшення витрат виробництва та мінімізацію ціни кінцевої продукції на основі поєднання цінового саморегулювання і активного впливу держави. Основними його елементами є ціна і маркетингові технології, що впливають на поведінку суб'єктів (рис. 1). До функціональних елементів економічного забезпечення тваринництва належать: виробнича та організаційна структура галузі; відносини з реалізації продукції (послуг); система ціноутворення; формування і розподіл прибутку.

Організаційна підсистема організаційно-економічного забезпечення в узагальненому вигляді – це система прямих і зворотних зв'язків, які носять характер інформаційних потоків, управлінських рішень та організаційно-адміністративних дій, що базуються на процесі взаємодії суб'єктів господарювання один з одним з приводу господарської діяльності (рис. 2).

Законодавство в економічній сфері виступає передумовою побудови і функціонування організаційно-економічного забезпечення і є найважливішим його елементом. Організаційно-економічний процес на рівні його правового оформлення набуває дієвості і практичної конкретизації. Нормативно-правове регулювання тваринництва забезпечується через закони України, постанови Кабінету Міністрів України, накази Міністерства аграрної політики і продовольства України, тобто як за допомогою законів і нормативних актів загальної дії, які регламентують діяльність сільського господарства, так і за допомогою спеціалізованої законодавчої бази. Важливими нормативними актами для цієї галузі є закони: “Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року” [1], “Про племінну справу у тваринництві” [2], “Про державну підтримку сільського господарства України” [3] тощо. Для ефективного розвитку тваринництва важливим є подальше удосконалення нормативно-законодавчої бази.

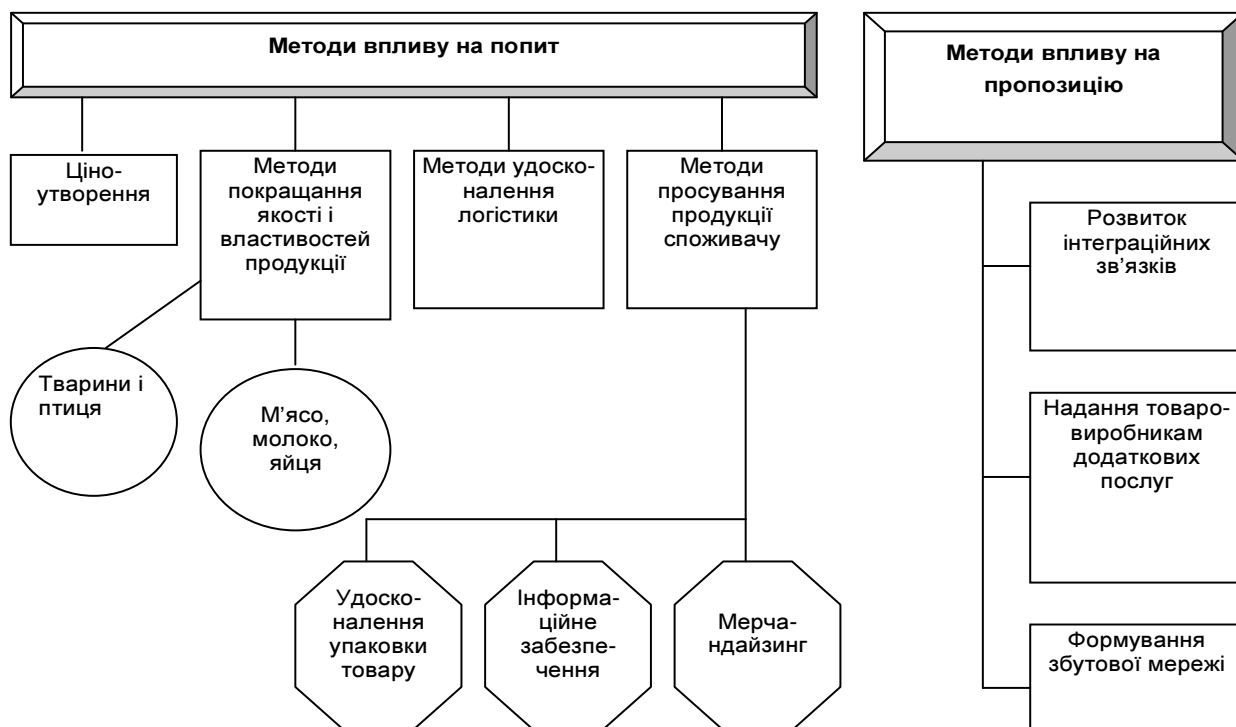

Рис. 1. Методи саморегулювання ринку тваринництва

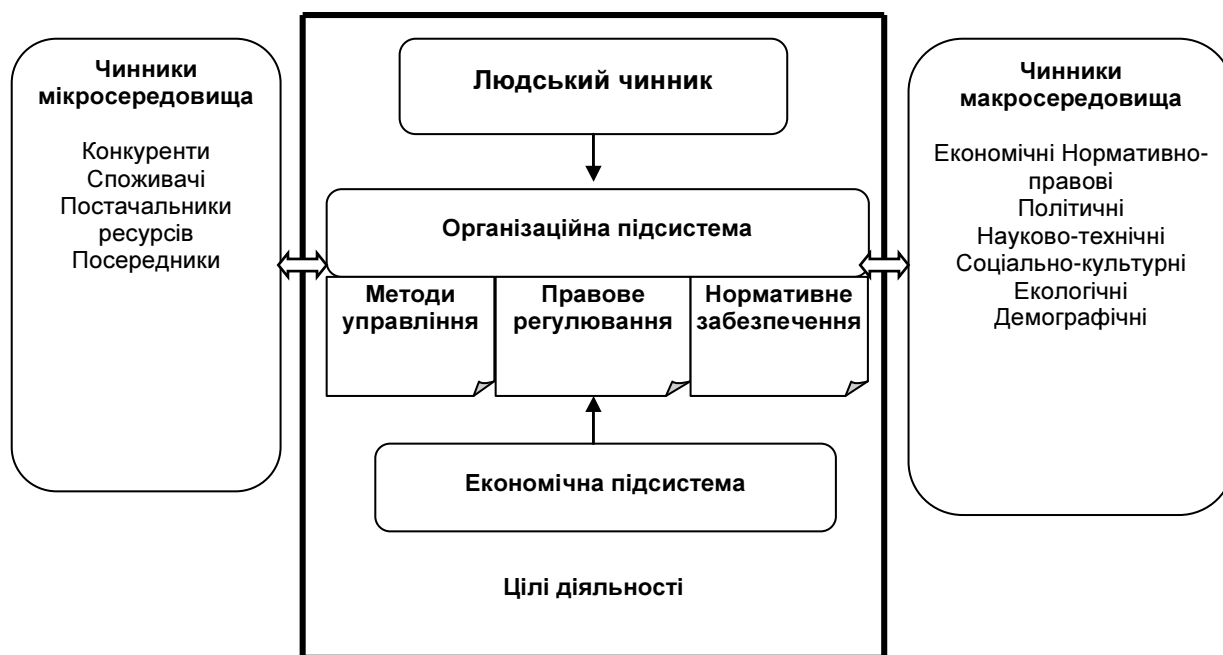

Рис. 2. Організаційно-економічне забезпечення функціонування підприємств

Організаційна структура тваринництва становить сукупність суб'єктів усіх видів діяльності, що вирощують, проводять забій і переробку великої рогатої худоби свиней і птиці, займаються виробництвом м'ясної продукції з них, сприяють її просуванню на ринку від виробника до посередника і до кінцевого споживача.

Організаційна структура формується на двох рівнях: первинний ринок – сфера товарно-грошових операцій, у процесі яких сільськогосподарські підприємства реалізують вирощену ними велику рогату худобу, свині і птицю переробним підприємствам. Його структура багато в чому визначає ступінь та напрями розвитку ринку м'яса, і вторинний – сфера, в якій посередники, що стали

власниками тварин на первинному ринку, виконують роль продавців, а покупців – різні переробні підприємства або інші посередницькі структури. На практиці між ними немає чіткої межі, в кожному сегменті первинного ринку є і свої специфічні учасники вторинного ринку та загальні.

До основних організаційних чинників тваринництва належать такі: територіальне розміщення виробництва і переробки сировини, нормативно-правове забезпечення, розвиток кормової бази, технологія ведення тваринництва, інфраструктура ринку, рівень кваліфікації працівників. Так, раціональний рівень організації виробництва в галузі тваринництва є першоосновою одержання високої результативності господарювання навіть при інших несприятливих умовах, і навпаки, адже макроекономічні чинники не сприяли розвитку виробництва у сільськогосподарських підприємствах, внаслідок чого результати їхньої господарської діяльності в галузі тваринництва залишаються низькими. Науковці В. Я. Амбросов і Т. Г. Маренич до організаційних чинників, які позитивно впливають на рівень і ефективність виробництва відносять наявність сівозмін, системи взаємопов'язаних дрібних, середніх і великих виробництв, можливостей диверсифікації, комбінування та взаємодоповнення галузей, доцільного поєднання виробничої й соціальної інфраструктури, логічно завершеної структури управління, можливість формування рівноцінних трудових колективів власників і найманих працівників, розробки єдиних методів стимулювання їхньої праці та матеріальної зацікавленості [5, с. 17]. Отже, організаційний чинник є визначальним компонентом економічної системи, який забезпечує економічну ефективність використання землі, техніки і технології, впроваджень науки та інновацій, удосконалення організації праці, поширення мотивації до раціонального використання ресурсів і дає змогу раціонально поєднувати спеціалізацію, інтенсифікацію, кооперацію та інтеграцію для досягнення оптимального результату при мінімальних затратах.

На основі такої структурованості можна побудувати як загальну схему організаційно-економічного забезпечення управління галуззю, так і запропонувати його варіанти залежно від переважання складових структури. Організаційно-економічне забезпечення управління галуззю – це сукупність економічних, адміністративних, правових, організаційних методів впливу на об'єкт управління – тваринництва. На рис. 3 відображені взаємозв'язки системи управління з організаційно-економічним забезпеченням управління.

Рис. 3. Система управління галуззю тваринництва

Всі елементи організаційно-економічного забезпечення мають комплексний вплив. Це підтверджує, що успішне досягнення мети або успішне вирішення будь-якого виробничого завдання на різних рівнях управління вимагає комплексного застосування керівництвом різних методів управління з метою координації діяльності керованого об'єкта. Основним спрямовуючим чинником при цьому вважається пріоритет загальних цілей системи (галузі). Цілі підрозділів (підсистем) повинні зробити конкретний внесок у цілі системи (підприємства) організації як цілого, а не вступати в протиріччя з цілями інших підрозділів (підрозділів).

Як будь-яка система, організаційно-економічне забезпечення має будуватися й діяти відповідно до основних принципів. Пропонуємо виокремити такі принципи: стратегії і тактики; системності; регулярності та неперервності; комплексного підходу до здійснення виробничо-господарської діяльності; адаптивності та гнучкості; оптимального співвідношення державного регулювання, ринкових важелів управління та самоуправління; раціонального використання фінансово-економічних, природних, матеріальних та трудових ресурсів для реалізації наявного потенціалу розвитку; ефективного сталого розвитку.

Неоднозначність розглянутої проблеми полягає в тому, що, з одного боку, організаційно-економічне забезпечення має характеризуватись стабільністю і стійкістю, гарантуючи його учасникам сталість правил їхньої взаємодії в обумовлених інформаційних, фінансових, часових та інших межах. З іншого боку, динамічні зміни ринкової кон'юнктури диктують жорсткі умови виживання, що вимагає своєчасних і гнучких стратегічних коректив окремих елементів організаційно-економічного забезпечення, що передбачає лише певний ступінь стабільності, але водночас вона має бути достатньою для забезпечення стійкості функціонування підприємств і галузі. Суперечливе й одночасно суворо диференційоване поєднання регулюючих і конкуруючих сил, а інакше кажучи практично досягнута єдність цих двох протилежних організаційних засад у процесі формування організаційно-економічного забезпечення зумовлює життєздатність та ефективність підприємств в умовах ринку.

Організаційно-економічне забезпечення тваринництва – важлива частина господарського забезпечення, що становить сукупність організаційно-економічних структур, інститутів, форм і методів господарювання, за допомогою яких забезпечується розвиток цієї системи при узгодженні суспільних, групових і приватних інтересів. Основу цього забезпечення, з одного боку, становить організаційний блок, що є сукупністю функціонально взаємозалежних юридичних і фізичних осіб, різних організаційних форм, які проводять діяльність з виведення, випробування, сертифікації, виробництва, вирощування і відгодівлі тварин, з іншого – економічний блок, що охоплює різні методи і форми впливу на виробничо-економічні процеси в м'ясному тваринництві.

Особливості змісту організаційно-економічного забезпечення тваринництва обумовлені призначенням і специфікою цієї системи. З огляду на основні методологічні принципи теорії систем, розвиток наукової думки про зміст систем сільськогосподарства і власні узагальнення практики вважаємо логічно розглядати галузь одним з важливих елементів системи м'ясного підкомплексу, яка значною мірою зумовлює систему тваринництва загалом і всю систему аграрного господарства.

Основними критеріями результативності організаційно-економічного забезпечення підвищення ефективності виробництва продукції м'ясного тваринництва є такі:

- оперативність організаційно-економічного забезпечення, що охоплює цінність і своєчасність підготовки та прийняття рішень;
- надійність організаційно-економічного забезпечення, що охоплює відповідність прийомів і методів роботи сучасному рівню науково-технічного прогресу; рівень підготовки, стаж практичної роботи і стабільність кадрів;
- оптимальність організаційно-економічного забезпечення – обґрунтованість ступінчастості (ієрархічності) в аграрних холдингах і сільськогосподарських підприємствах, а також співвідношення централізації і децентралізації управління стосовно конкретних умов, норми керованості тощо.

Проведені дослідження показують, що досягнення головної мети розвитку тваринництва зумовлює вирішення таких основних взаємопов'язаних завдань: забезпечення високоефективними породами тварин; зростання чисельності поголів'я; раціональна організація утримання, вирощування і відгодівлі тварин тощо, реалізація яких залежить від рішення комплексу інших завдань, зумовлених сутністю, призначенням і специфікою галузі. У зв'язку з цим організаційно-економічне забезпечення тваринництва має бути структурно і функціонально схильним, по-перше, до виконання головної мети системи, по-друге, організації гнучкої збутової мережі продукції та інформаційно-консультаційного супроводу обслуговування, по-третє, вдосконалення технології утримання і зниження виробничих витрат, по-четверте, проведення активної інноваційної політики; по-п'яте, збільшення поголів'я тварин.

Завдання організаційно-економічного забезпечення функціонування ринку м'яса – забезпечення оптимальних умов для отримання найвищої ефективності їхньої діяльності за рахунок гарантованого збуту м'яса, організації доступної та ефективної інфраструктури ринку, стимулювання попиту на велику рогату худобу, свиней, птицю і продукцію їх переробки, проведення регіональної цінової, асортиментної та збутової політики.

Узагальнення вітчизняної та світової теорії та практики підтверджує, що формування організаційно-економічного забезпечення тваринництва та його розвиток відбуваються під впливом умов зовнішнього середовища, визначальними в яких є макроекономічні умови (природні, економічні, науково-технічні, демографічні тощо), оскільки в результаті їхнього впливу, по-перше, у господарствах складається певна мережа споживачів, постачальників і конкурентів, по-друге, формується внутрішнє середовище самих цих підприємств. Не применшуючи ролі всіх чинників, зазначимо, що в цій ситуації серед них першорядне значення мають економічні умови, від яких значною мірою залежать рівень науки, техніки, технологій і соціально-демографічні тенденції в суспільстві. За ринкової моделі господарювання економічні умови в кінцевому підсумку виражаються у ціновій збалансованості загальнонаціональних і регіональних ринків

тваринництва і кормів, що характеризуються багатьма аспектами, але головне – рівнем еквівалентності міжгалузевих обмінів. Для розвитку тваринництва – це, перш за все, співвідношення цін на сільськогосподарську і промислову продукцію (послуги), від якого залежить наявність обігових коштів у виробників м'яса, їхня платоспроможність та інвестиційна активність.

В ході проведених досліджень встановлено, що у світовій практиці зміст галузі тваринництва та механізми його функціонування еволюційно змінюються. Оновлюються (як правило, у бік прискорення) наукові схеми схрещування і отримання нових порід м'ясних тварин і птиці, удосконалюються матеріально-технічні засоби і технології вирощування та утримання тварин і птиці, доведення їх до потрібних вагових кондицій за короткий термін. На цій основі розвиваються організаційні форми виробництва м'яса в напрямку від дрібних і примітивних до сучасних промислових форм, для яких характерні високий ступінь спеціалізації, концентрації та механізації виробництва і вирощування за науково обґрунтованими технологіями.

При важливості всіх змін організаційної структури тваринництва на макро- та мезорівні, що відбулися в нашій країні за останні роки, центральною її ланкою залишаються суб'єкти господарювання, в яких наявний племінний матеріал. На сьогодні організаційні форми цих господарств, тобто певні способи впорядкованості задіяних у господарській діяльності елементів, різні щодо ринку м'ясного тваринництва (в одних підприємствах виробництво м'яса має товарний характер, в інших ним займаються для власного споживання і використання), спеціалізації (товарне вирощування тварин може бути як основною, так і додатковою галуззю, що поєднується з іншими видами діяльності), розміру (великі, середні, дрібні), ступеня завершеності циклу виробництва м'яса (з повним закінченням і незакінченням циклом), правовим статусом (державні унітарні підприємства, господарські товариства, аграрні холдинги, кооперативи, приватні аграрні підприємства, фермерські господарства). Проведене порівняльне узагальнення сильних і слабких сторін цих форм дає змогу зробити концептуальне припущення, що залежно від умов середовища можуть функціонувати різні організаційні форми тваринницьких підприємств, але з огляду на теоретичні закономірності процесів спеціалізації та концентрації, що підтверджені світовою практикою, м'ясне тваринництво все більше зосереджуватиметься в межах великих спеціалізованих об'єднань з науково-виробничим характером діяльності та корпоративним типом управління, що дає змогу займатися як племінною справою, так і товарним вирощуванням м'ясного тваринництва.

Організаційно-економічне забезпечення функціонування – це спосіб виконання дій у певних умовах і регулювання розвитку економіки на макро, мезо- і мікрорівнях, реалізований через системну взаємодію підсистем (економічної, організаційної та підсистеми людського фактора), об'єднаних єдиною метою свого функціонування, здатних до відтворення на новому якісному рівні за рахунок власних фінансових ресурсів, виявлення найбільш ефективних способів управління виробництвом і досягнення господарського рівноваги. Виявлена специфіка галузі м'ясного тваринництва зумовлює такі основні особливості організаційно-економічного забезпечення її функціонування: галузь не є саморегулюючою системою, необхідні цілеспрямовані дії держави на виробничо-економічні процеси в цій сфері діяльності; організаційна структура м'ясного тваринництва передбачає тісні функціональні зв'язки ринково орієнтованих суб'єктів господарювання з координуючими і контролюючими органами державної влади та племінними господарствами; незамінність м'ясних порід тварин є чинником розвитку скотарства і виробництва м'яса. Ми переконані, що необхідне системне використання регуляторів економічного забезпечення з урахуванням фінансового стану сільськогосподарських підприємств: регульованого ціноутворення, бюджетного фінансування, пільгового кредитування та оподаткування, протекціоністських заходів, страхування тварин тощо; в економічному забезпеченні функціонування м'ясного тваринництва важливе значення має специфічний регулятор – доплата за здану понад норму відгодованих м'ясних тварин з віковим обмеженням.

Висновки з даного дослідження. Отже, організаційно-економічне забезпечення тваринництва – це сукупність форм, інструментів і методів, що створюють умови для ефективного функціонування виробничо-господарської системи у національній економіці, поглиблення галузевої і внутрігалузевої спеціалізації, розширення і розвиток виробничих зв'язків галузі м'ясного тваринництва з іншими галузями АПК. Все це сприяє формуванню якісних змін у подальшому поглибленні і модернізації організаційно-економічного забезпечення розвитку галузі, що полягає у більш тісній інтеграції з рослинницькими галузями та підприємствами переробної промисловості і торгівлі. Учасникам "тваринницького ланцюжка" потрібно враховувати інтереси всіх зацікавлених сторін, перш за все, – товаровиробника "основи" – м'яса, що забезпечить відповідні стартерні економічні умови і тривалість співробітництва. У зв'язку з цим нагальною є потреба у стабілізації економічного середовища функціонування галузі тваринництва.

Література

1. Закон України "Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року". [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2982-15>

2. Закон України "Про племінну справу у тваринництві". [Електроний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3691-12>
3. Закон України "Про державну підтримку сільського господарства України". [Електроний ресурс]. // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>
4. Аграрна реформа в Україні / [П. І. Гайдуцький, П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк та ін.] ; за ред. П. І. Гайдуцького. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – 424 с.
5. Амбросов В. Я. Великотоварні підприємства як основа впровадження інновацій / В. Я. Амбросов, Т. Г. Маренич // Економіка АПК. – 2007. – № 6. – С. 14–20.
6. Бойко В. І. Про гарантування продовольчої безпеки України / В. І. Бойко // Економіка АПК. – 2006. – № 1. – С. 60–67.
7. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2007 р. № 1158 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 73.
8. Лузан Ю. Я. Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку агропромислового виробництва України : моногр. / Ю. Я. Лузан. – К. : ННЦ ІАЕ, 2010. – 472 с.
9. Малік М. Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми : моногр. / М. Й. Малік, О. А. Нужна. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2007. – 270 с.
10. Пархоμεць М. К. Організаційно-економічні основи розвитку молокопродуктового підкомплексу в ринкових умовах : моногр. / М. К. Пархоμεць. – Тернопіль : Економічна думка, 2005. – 346 с.
11. Скидан О. В. Аграрна політика України в період ринкової трансформації : моногр. / О. В. Скидан. – Житомир : Вид-во "Житомирський національний агроекологічний університет", 2008. – 376 с.
12. Стельмашук А. М. Становлення сталого розвитку тваринницькопродуктового комплексу / А. М. Стельмашук // Інноваційна економіка. – 2010. – № 5. – С. 57–62.
13. Стратегія розвитку аграрного сектору АПК та соціальної сфери села на період до 2020 року / [Ю. Ф. Мельник, Ю. Я. Лузан, М. В. Зубець та ін.] ; за ред. Ю. Ф. Мельника, Ю. Я. Лузана, М. В. Зубця, В. П. Ситника, П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка. – К. : ННЦ ІАЕ, 2009. – 130 с.

УДК 33 (477)

Кендюхов О.В.,
д.е.н., проф. кафедри стратегічного
управління економічним розвитком
Шакіна Н.А.,
аспірант
Донецький національний технічний університет

ВИЗНАЧЕННЯ КЛЮЧОВИХ ЧИННИКІВ ТА ВИЯВЛЕННЯ ГОЛОВНИХ ПРОБЛЕМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Постановка проблеми. В економічній науці проблема конкурентоспроможності національної економіки є однією з ключових. Вона постає як комплексна і будь-яке обмеження при її оцінці та аналізі в більшості випадків є методологічно необґрунтованим. За таких умов стає очевидним необхідність більш глибокого рівня дослідження, розглядаючи конкурентоспроможність як процес, який відбувається під впливом цілої сукупності факторів, врахування яких здане повніше виявити зміст завдань розв'язання існуючих тут проблем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед робіт, що висвітлюють теоретичні та методологічні аспекти конкурентоспроможності слід відзначити праці таких вітчизняних вчених, як В. Александрова, Я. Базілюк, Я. Белінської, В. Гальчинського, В. Гейця, В. Дергачова, Я. Жаліло, Б. Кваснюка, І. Крючкова, М. Скрипниченко, Л. Федулової, А. Филипенко та ін.

В економічному житті світу сьогодні все більш поширеними стають глобалізаційні процеси, головною ознакою яких є створення наднаціональних економічних структур, зон економічного співробітництва і торгівлі. Та, водночас, у вирі таких подій головна увага в дослідженні конкурентоспроможності переходить на якісно новий рівень - рівень національних економік.

Необхідність інтеграції України до світового економічного простору не викликає жодних заперечень у всіх учасників політичних та економічних процесів. Проте її реалізація є нелегкою